

Literatuur

- 1 Härmark L, van Grootheest K. Web-based intensive monitoring: from passive to active drug surveillance. *Expert Opin Drug Saf.* 2012 jan;11(1):45-51.
- 2 Härmark L, van Puijenbroek E, Straus S, van Grootheest K. Intensive monitoring of pregabalin: results from an observational, web-based, prospective cohort study in the Netherlands using patients as a source of information. *Drug Saf.* 2011 mrt 1;34(3):221-31.
- 3 Härmark L, van Puijenbroek E, van Grootheest K. Intensive monitoring of duloxetine: results of a web-based intensive monitoring study. *Eur J Clin Pharmacol.* 2013 feb;69(2):209-15.
- 4 Samenvatting van de productenkenmerken Champix. Sandwich: Pfizer; 2011 jun 7. www.ema.europa.eu/docs/nl_NL/document_library/EPAR_-_Product_Information/human/000699/WC500025251.pdf. Geraadpleegd 2014 aug 15.
- 5 Oosterhuis I, Härmark L. Stoppen met roken: varenicline relatief veilig. Eén op drie gebruikers meldt misselijkheid. *Pharm Weekbl.* 2013 mrt 15;148(11):14-5.
- 6 Medical Dictionary for Regulatory Activities. McLean: MedDRA MSSO. www.meddra.org/. Geraadpleegd 2014 mrt 28.
- 7 G-Standaard. Den Haag: Z-Index. www.z-index.nl/g-standaard. Geraadpleegd 2014 mrt 28.
- 8 Benefit-risk balance for marketed drugs: evaluating safety signals. Report of CIOMS Working Group IV. Genève: Council for International Organizations of Medical Sciences; 1998. www.cioms.ch/publications/g4-benefit-risk.pdf. Geraadpleegd 2013 nov 20.
- 9 Den Haag: Stichting Farmaceutische Kengetallen. www.sfk.nl/over-de-sfk. Geraadpleegd 2014 aug 15.
- 10 de Langen J, van Hunsel F, Passier A, de Jong-van den Berg L, van Grootheest K. Adverse drug reaction reporting by patients in the Netherlands: three years of experience. *Drug Saf.* 2008;31(6):515-24.
- 11 Otten F. Roker gemiddeld kwart eeuw aan sigaret. Den Haag/Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek; 2003 jun 10. www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/gezondheid-welzijn/publicaties/artikelen/archief/2003/2003-1204-wm.htm. Geraadpleegd 2014 aug 15.
- 12 Härmark L, Lie-Kwie M, Berm L, de Gier H, van Grootheest K. Patients' motives for participating in active post-marketing surveillance. *Pharmacoepidemiol Drug Saf.* 2013 jan;22(1):70-6.
- 13 Chavannes NH, Kaper J, Frijling BD, et al. NHG-Standaard Stoppen met roken. *Huisarts Wet.* 2007;50(7):306-14. <https://www.nhg.org/standaarden/volledig/nhg-standaard-stoppen-met-roken>. Geraadpleegd 2014 aug 15.
- 14 Thomas KH, Martin RM, Davies NM, Metcalfe C, Windmeijer F, Gunnell D. Smoking cessation treatment and risk of depression, suicide, and self harm in the Clinical Practice Research Datalink: prospective cohort study. *BMJ.* 2013 okt 11;347:f5704.

NEDERLANDS FARMACEUTISCH ONDERZOEK IN DE INTERNATIONALE LITERATUUR

2015;9:E1508

Economische crisis, geneesmiddelenbeleid en geneesmiddelenverkoop in acht Europese landen

Rogier Klok

De economische recessie heeft in Europa veel gevolgen gehad. Christine Leopold en collega's hebben onderzocht of de recessie ook zijn weerslag heeft gehad op het geneesmiddelenbeleid en of eventuele maatregelen daadwerkelijk hebben geleid tot lagere verkopen van en lagere uitgaven aan geneesmiddelen. Zij hebben in de periode 2008-2011 gekeken hoeveel en welke maatregelen er in verschillende landen zijn genomen. Ook is gekeken of economisch stabiele landen (Oostenrijk, Estland en Finland) zich anders gedroegen dan economisch minder stabiele landen (Griekenland, Ierland, Portugal, Slowakije en Spanje).

De economisch stabiele landen introduceerden 2-7 maatregelen per land, terwijl de minder stabiele landen 10-22 maatregelen per land namen. De maatregelen bestonden uit variaties op meerdere thema's: bijbetalingen door patiënten, de manier waarop de prijs van een geneesmiddel wordt bepaald en verplichte prijsverlagingen. In alle landen zijn de volumes van verkochte geneesmiddelen licht gestegen en is de totale waarde van de verkochte geneesmiddelen gedaald, dit laatste in de economisch minder stabiele landen meer dan in de stabiele landen.

Op het eerste gezicht lijken maatregelen om de geneesmiddelenkosten in de hand te houden dus succesvol. Maar omdat veel maatregelen de financiële verantwoordelijkheid hebben verplaatst van de overheid naar patiënten, is het de vraag of dit een negatief effect heeft op de gelijke toegang tot geneesmiddelen en of huishoudens nog steeds essentiële geneesmiddelen kunnen betalen. Ook moet gekeken worden wat het effect van deze maatregelen is op het juiste gebruik en de gezondheidsuitkomsten. Een ander nadelig effect dat gezien is tijdens deze periode, was een geringere beschikbaarheid van sommige geneesmiddelen in landen die drastische prijsverlagingen doorvoerden. De onderzoekers raden dan ook meer onderzoek aan naar de gevolgen voor huishoudens.

- Leopold C, Mantel-Teeuwisse AK, Vogler S, Valkova S, de Joncheere K, Leufkens HG, Wagner AK, Ross-Degnan D, Laing R. Effect of the economic recession on pharmaceutical policy and medicine sales in eight European countries. *Bull World Health Organ.* 2014 sep 1;92(9):630-640D.

Klok R. Economische crisis, geneesmiddelenbeleid en geneesmiddelenverkoop in acht Europese landen. *PW Wetenschappelijk Platform.* 2015;9:e1508.